

УДК 021.1(477):004.7

Олена Воскобойнікова-Гузева,

д-р наук із соціальних комунікацій, зав. відділу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Соціокомунікаційна діяльність бібліотек України в новітніх умовах

Спираючись на моніторинг сайтів вітчизняних бібліотек та їхніх сторінок у соціальних мережах, автор розкриває особливий зріз національного інформаційного простору, який транслює світові позицію держави, громадянського суспільства, окремо взятого громадянина стосовно історичних подій в Україні.

К л ю ч о в і с л о в а: бібліотеки України, соціокомунікаційна діяльність, соціокультурні заходи, національно-патріотичне виховання.

Сьогодні, в умовах соціально-економічної та політичної кризи, військових дій на Сході України, наростання інформаційного протистояння, вітчизняні бібліотеки поновому усвідомлюють свою роль у формуванні концептів національної пам'яті та світоглядних позицій сучасників, власними методами транслюють світові позицію незалежної держави. Як зазначено у Концепції якісних змін бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України (до 2025 року) [8], бібліотеки сприяють консолідації нашого суспільства заради дотримання миру, європейських цінностей, підвищення добробуту людей; допомагають співвітчизникам об'єднатися навколо принципів державного суверенітету й територіальної цілісності країни, непорушності кордонів й незалежності, безпеки та боротьби з тероризмом; бібліотеки стають важливим чинником формування національної самосвідомості, патріотизму, підтримки національних традицій, розвитку культури, державної мови тощо.

У межах виконання НДР «Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек як фактор розвитку суспільства знань» відділ комплексних наукових та науково-інформаційних проєктів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) провів моніторинг соціокультурних заходів 2014 р. – початку 2016 р., представлених на сайтах бібліотек України (національних, державних, обласних універсальних наукових). Результати моніторингу засвідчують, що соціокультурна діяльність провідних бібліотек країни у цей час спрямовувалася на організацію та реалізацію цілої низки проєктів з висвітлення важливих історичних подій для українського народу та його державності, націлених на посилення національно-патріотичного виховання; проведення заходів на підтримку учас-

ників бойових дій у зоні АТО та їх сімей; популяризацію спеціальних інформаційних ресурсів, орієнтованих на допомогу тимчасово переміщеним особам; партнерство та співробітництво із волонтерськими рухами, громадськими організаціями тощо.

Бібліотеки різних типів і видів, відомчого підпорядкування, з різних регіонів країни мають великий досвід проведення науково-інформаційних, культурно-масових заходів з національно-патріотичної тематики. Сьогодні завдяки представленню інформації про такі заходи на сайтах бібліотек та на відповідних сторінках у соціальних мережах, підготовці фото- та відеорепортажів про заходи, електронні презентації книжково-ілюстраційних виставок утворюється особливий зріз національного інформаційного простору, який транслює світові позицію держави, громадянського суспільства, окремого громадянина стосовно історичних подій в Україні. Як засвідчив моніторинг, бібліотеки в усіх регіонах країни активно співпрацюють з волонтерськими рухами, громадськими організаціями, надають їм інформаційну підтримку, беруть участь у благодійних акціях, стають майданчиками для популяризації їхньої діяльності.

Мета статті – визначити пріоритетні напрями соціокомунікаційної діяльності бібліотек України в новітніх умовах.

Дана публікація певною мірою є продовженням розмови, розпочатої на сторінках часопису *Д-ром наук із соц. комунікацій* Т. Ю. Гранчак [6; 7]. Ми погоджуємося з думкою авторитетного науковця, що бібліотечно-інформаційна продукція (до якої дослідниця відносить бібліотечні наукові та просвітницькі заходи, традиційні і віртуальні книжково-документальні виставки) більшою або меншою мірою несе на собі відбиток того концепту національної свідомості, який домінує у

суспільстві, та / або визначений пріоритетним на урядовому рівні, що проявляється у певному соціокультурному дискурсі бібліотек [6, с. 14].

Упродовж минулого року нами досліджувалися можливості вітчизняних бібліотечно-інформаційних установ щодо протистояння зарубіжній інформаційній агресії. З результатами цієї роботи усі бажаючі можуть ознайомитися на сторінках колективної монографії «Проблеми суспільної безпеки в процесі розвитку соціальних мереж» (Київ, 2015) [5]. У межах даної публікації нагадаємо, що, на нашу думку, протистояння можливе, насамперед, шляхом здійснення інформаційно-комунікаційної діяльності, а саме, через активну реалізацію її основних напрямів – інформаційно-консультаційного, інформаційно-аналітичного та соціокомунікаційного. Саме останньому напрямку, соціокомунікаційному, який реалізується через низку соціокультурних заходів бібліотек та інформацію про них, що поширюється у Інтернеті, ЗМІ, соціальними мережами, приділимо особливу увагу.

Інформаційно-консультаційна діяльність бібліотек у новітніх умовах передбачає надання бібліотечно-інформаційних послуг для таких категорій громадян, як внутрішньо переміщені особи, організацію для них та членів їхніх родин соціальної адаптації, громадської підтримки, спрощення пошуку життєво необхідної для таких людей інформації шляхом створення актуального концентрованого інформаційного ресурсу та організації цілодобового необмеженого доступу до неї.

Останнім часом соціально важливою акцією став розвиток послуг публічних бібліотек для внутрішньо переміщених осіб, спрямованих на налагодження ефективних механізмів комунікації громадян з місцевими органами влади, на сприяння їх соціальної адаптації. На державному рівні цей проєкт був ініційований наказом Міністерства культури України від 18 вересня 2014 року № 773 «Про реалізацію проєкту «Бібліотеки як центри підтримки громадян в умовах воєнної загрози: робота з внутрішньо переміщеними особами» [10]. План реалізації цього проєкту був пов'язаний з вирішенням двох основних блоків питань. Перший – орієнтований на підготовку бібліотечних фахівців по всій країні з надання спеціальних послуг для ВТО шляхом проведення циклу тренінгів. Все розпочалося з методичних занять для представників обласних універсальних наукових бібліотек (формат «тренінг для тренерів»), потім відбулися тренінги для представників районних централізованих систем на базі ОУНБ. Другий – на безпосередню організацію на-

дання бібліотечно-інформаційних послуг для громад, які приймають ВПО. Тут також передбачено проведення циклів тренінгів для ВПО на базі ОУНБ та районних бібліотек.

Інформаційно-аналітична діяльність у такий період має спрямуватися на допомогу у забезпеченні достовірною інформацією усіх структур, залучених до вирішення стратегічних внутрішньо-державних питань; створення нових національних інформаційних ресурсів, які пропонують державні оптимальні підходи до вирішення кризових політичних ситуацій, дієві заходи з протидії військовій агресії з боку Російської Федерації; кумуляцію аналітики з представлення світового досвіду протистояння воєнній та інформаційній агресії. Переконливими прикладами реалізації такого різновиду діяльності може бути робота аналітичних підрозділів провідних бібліотек країни.

Соціокомунікаційна діяльність у такий час, у свою чергу, спрямована на організацію та реалізацію спеціалізованих всеукраїнських акцій, широкого спектру проєктів з висвітлення важливих історичних подій для українського народу, розвитку його державності, посилення національно-патріотичного виховання; проведення заходів з підтримки учасників бойових дій у зоні АТО та їх сімей; популяризацію спеціальних інформаційних ресурсів на допомогу тимчасово переміщеним особам; поглиблення партнерства, співробітництва із волонтерськими рухами, громадським організаціями тощо. Аналіз інформаційних ресурсів провідних бібліотек України (2014 р. – початок 2016-го), що презентують їх соціокомунікаційну діяльність, засвідчує високий рівень соціальної і професійної відповідальності бібліотек та їх співробітників, виявлений у процесі формування основних «меседжів», які транслюються суспільству через інформаційні канали і соціальні мережі.

Найбільш рекламованою на сайтах бібліотек та відповідно на їх офіційних сторінках у соціальних мережах стала інформація про проведення Всеукраїнської акції «Бібліотека українського воїна», ініційованої Міністерством культури України для підтримки бойового духу та патріотичного виховання наших військовослужбовців [11]. Акція передбачала збір та передавання до бібліотек військових частин Збройних Сил України кращих зразків вітчизняної, світової художньої літератури в перекладі українською мовою, науково-популярних видань з історії Української держави, її культури, Збройних сил тощо. Координатором акції визначили Національну парламентську бібліотеку України,

співкоординаторами – обласні універсальні наукові бібліотеки і Публічну бібліотеку ім. Лесі Українки (Київ). У звіті про реалізацію цієї акції, представленому на сайті НІБ України, зазначено, що у заходах взяли участь 8544 учасники, у т. ч., 3391 бібліотека; 160 громадських організацій та видавців; майже 5000 фізичних осіб. Загальна кількість зібраних книг – 52 976 примірників.

Важливим напрямом соціокомунікаційної діяльності бібліотек є нині реалізація комплексу заходів з висвітлення важливих історичних подій для українського народу та його державності. Вітчизняні бібліотеки за останні роки накопичили значний досвід проведення відповідних культурно-масових заходів, зокрема виставкової діяльності з національно-патріотичної тематики. Значущість цього напрямку діяльності беззаперечна. Пригадаємо концептуальні положення наказу Міністерства освіти і науки № 641 від 16 червня 2015 року «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та Методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» [4]. Зокрема, у «Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді» зазначено, що «в основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України. Серед них Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорозьке, Гетьманщина, Українська Народна Республіка, Гетьманат Павла Скоропадського, Західноукраїнська Народна Республіка, Карпатська Україна та інші українські визвольні проекти. На особливу увагу заслуговує формування української політичної культури в часи Речі Посполитої та Австро-Угорщини, нове осмислення ролі Кримського Ханату як держави кримськотатарського народу, включно з тривалим воєнним протистоянням і плідною військовою та культурною співпрацею. Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом усього історичного шляху, зокрема у XX–XXI ст. це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності та ін.

Наведемо конкретні приклади реалізації цих положень провідними бібліотеками України. Тра-

диційно знаковою, важливою темою для українського народу в контексті становлення державності є День Соборності України, який, згідно з указом Президента України № 871/2014 від 13.11.2014 р. [2], відзначається 22 січня. Акт возз'єднання Української Народної Республіки й Західноукраїнської Народної Республіки став могутнім виявом волі українців, прагнення до національної самоідентифікації та етнічної і територіальної консолідації. У січні 2016 р. напередодні дня Соборності Національною історичною бібліотекою України було розгорнуто масштабну виставку документів «Соборність України», а у НБУВ проведено комплекс науково-інформаційних заходів, а саме, презентацію автором – громадським діячем, письменником Романом Ковалем, першого тому Енциклопедії Визвольної боротьби «Подебрадський полк» Армії УНР» – нового видання історичного клубу «Холодний Яр», відкриття книжкових виставок «Історична регіоналістика та історичне краєзнавство: Волинь» (відділ комплексних наукових та науково-інформаційних проектів), «Скарби України» (Фонд Президентів України); фотовиставки Є. Шваба «Овруч – перлина древлянського краю».

З метою утвердження в Україні ідеалів свободи, демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI ст., а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004-го та у листопаді 2013 р. – лютому 2014-го стали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору. 21 листопада народ України відзначає День Гідності та Свободи.

Події в українській державі, що сталися восени 2013-го – навесні 2014 р. не залишили байдужими жодне серце. Революція Гідності, загибель захисників Євромайдану, бойові дії на Сході України – ця тематика дедалі більше знаходить відображення у вітчизняному книговидавничому потоці, у виставковій діяльності бібліотек, у різних соціокультурних та мистецьких заходах.

Дієвою формою соціокультурної діяльності дедалі частіше стають комплексні науково-інформаційні заходи. Так, на відзначення Дня Гідності і Свободи (відповідно до Указу Президента України № 872/2014 від 13 листопада 2014 р.) НБУВ напередодні 21 листопада 2015 р. проведено комплексний захід, який включав творчу зустріч з видатним діячем українського національного руху, заснов-

ником Української Гельсинської групи, Героєм України, письменником Левком Лук'яненком; відкриття книжково-ілюстративної виставки «Помаранчева революція – Євромайдан» (понад 200 од. експонування з фондів НБУВ) та фотовиставки «Від Майдану до Майдану...» (понад 100 документальних авторських фоторобіт членів Національної спілки фотохудожників України). Державна бібліотека України для юнацтва з метою ознайомлення відвідувачів з найкращими виданнями, що висвітлюють події визвольної боротьби нашого народу, у 2014 р. презентувала віртуальну виставку до Дня Гідності і Свободи «Україна – територія гідності та свободи». Того ж року у НБУВ до Дня Гідності і Свободи функціонувала виставка плаката Миколи Мудрого «Наш майдан».

Захист незалежності і територіальної цілісності України є священним обов'язком кожного її громадянина. Збройні Сили України – необхідна умова забезпечення суверенітету нашої держави. В сучасних умовах різко загострилося почуття особистої відповідальності за свою країну, зміцнення її військової могутності, унеможливлення війни і забезпечення миру. Державна бібліотека України для юнацтва пропонує своїм читачам ознайомитися з найкращими виданнями на військово-патріотичну тематику на віртуальній виставці «Сильна армія – запорука незалежності держави». А Фонд Президентів України НБУВ щороку презентує електронну книжкову виставку з нагоди Дня Збройних Сил України, який нині відзначається в країні 6 грудня.

З метою вшанування мужності і героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, військових традицій і звичаїв українського народу, сприяння подальшому зміцненню патріотичного духу у суспільстві 14.10.2014 р. Президент України підписав указ № 806/2014, яким в Україні встановлено свято – День захисника України 14 жовтня. 2015 р. НПБУ було організовано книжкову виставку з нагоди Дня захисника України.

Згідно Указу Президента України, 20 лютого в Україні відзначають День Героїв Небесної Сотні [3]. Дніпропетровською державною ОУНБ на знак вшанування відваги, сили духу і стійкості наших громадян, як символ пам'яті подвигу Героїв Небесної Сотні було створено інсталяцію «Вшануємо пам'ять Героїв Небесної Сотні». Майданівські фотографії та поіменний список всіх полеглих, викликали у відвідувачів почуття великої журби за загиблими та шани до їх подвигу. А до Дня пам'яті воїнів-інтернаціоналістів бібліотека представила ілюстративно-документальну виставку «Афганістан. Гаряча точка пам'яті».

На початку липня 2015 р. Херсонська обласна бібліотека ім. О. Гончара стала місцем проведення презентації діяльності Української Миротворчої Школи, яка є проектом коаліції громадських і державних організацій України та Польщі, що реалізується за підтримки Посольства Великої Британії в Україні. Учасники УМШ з Волинської, Донецької, Луганської, Одеської, Херсонської областей, м. Києва та Криму презентували власний досвід упередження та модерації різних конфліктів стосовно ідентичності, історичної пам'яті, бачення спільного майбутнього, а також заходів з посиленої підтримки та сприяння соціально-психологічній адаптації внутрішньо переміщених осіб, підготовки фахівців соціальної сфери, що працюють з ВПО, розвитку взаємоповаги та толерантності у полікультурному регіональному контексті (http://lib.kherson.ua/ukrainska-mirotvorch-shkola_new.htm?ps=10).

XX ст. позначене багатьма трагічними подіями для народів, що населяли українські землі. Національною історичною бібліотекою України до Дня пам'яті жертв політичних репресій (у 2015 р. відзначався 17 травня), який вважається національним днем вшанування жертв Великого терору – масових політичних репресій 1937–1938 рр., було підготовлено виставку документів, що відображають події, пов'язані з українським визвольним рухом та політичними репресіями. Всебічне та об'єктивне вивчення розсекречених документів, проведення на їх основі ґрунтовних наукових досліджень забезпечують широке висвітлення різних аспектів репресивної політики більшовицького тоталітарного режиму. Реабілітація та відродження національної пам'яті, утвердження нетерпимості до будь-яких проявів насильства проти людства стає обов'язком кожного. Всеукраїнське товариство «Меморіал» ім. Василя Стуса, Всеукраїнське товариство політв'язнів та репресованих, Київське товариство жертв репресій та інші громадські об'єднання докладають немало зусиль до подальших пошуків і реабілітації репресованих, намагаються всіляко підтримувати дітей репресованих, що народилися в умовах заслання і потребують постійної уваги з боку громадськості. До Дня боротьби за права кримськотатарського народу (18 травня) бібліотекою було підготовлено виставку «Наш спільний біль... : до історії депортації кримськотатарського народу». Трагічною сторінкою увійшла в літопис історії кримськотатарського народу його масова депортація, здійснена партійно-державним керівництвом СРСР. У ніч з 17 на 18 травня 1944 р., згідно з постановою Держ-

жавного комітету оборони СРСР від 11.05.1944 р., з Криму почали насильно вивозити кримських татар, обвинувачених у «зраді батьківщини». За найбільш вірогідними оцінками істориків, депортації зазнали понад 194 тисячі кримських татар.

У 2014 р. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського підготувала книжкову виставку «Доля українців за кордоном», присвячену 67-й річниці акції «Вісла» – примусовій депортації українців у 1947–1948 рр.

До 100-річчя перемоги Українських Січових Стрільців на горі Маківка НПБ України підготувала виставку «Українські Січові Стрільці в боротьбі за державність», на якій було представлено літературу, що висвітлює створення, організацію командної вертикалі січових стрільців, їх структурну будову, реорганізаційні процеси. Значна увага в експонатах приділена військово-політичним подіям, які безпосередньо відбувалися за участі стрільцтва і були з ним пов'язані. Окрім оригінальних світлин, експозиція вміщує біографічні довідки воєнків, їх спогади, зразки документів, стрілецьких поезій, пісень. Також тут зібрано інформацію про учасників Легіону Українських Січових Стрільців та його історичний шлях. Державною бібліотекою України для юнацтва до цієї дати було презентовано інформаційно-бібліографічні матеріали «Там на горі, на Маківці, Там ся били січовії стрільці...».

Традиційно активно бібліотеки України пропагують ювілейні дати вшанування пам'яті видатних історичних і політичних постатей. Це надзвичайно важливо для зміцнення духовного потенціалу суспільства, підвищення ефективності національно-патріотичного виховання підрастаючих поколінь. 2015 р. Україна відзначала 1000-річчя упокоєння князя Київського Володимира Великого. У рамках виставкового проекту «Духовними сходами» до Дня вшанування пам'яті князя Київського Володимира Великого – творця середньовічної європейської держави Руси-України та у зв'язку з 1000-річницею його упокоєння, що виповнюється у 2015 р. (28 липня), на основі фонду ОННБ ім. М. Горького було підготовлено віртуальну книжкову виставку, присвячену цій видатній історичній постаті. Книжкову виставку з такої нагоди організувала і НПБ України.

На сайтах провідних бібліотек країни та на їхніх сторінках у соціальних мережах у липні – серпні 2015 р. активно рекламувалася низка книжкових виставок, присвячених 25-річчю від Дня проголошення Декларації про Державний суверенітет України (1990) (НБУВ, НПБ України та ін.). Максимально різноманітними стали віртуальні та книж-

ково-ілюстративні виставки, присвячені Дню Незалежності України. З огляду на відзначення у 2016 р. 25-ої річниці Незалежності України НБУВ передбачено підготовку циклу книжково-документальних виставок, які будуть представлені й в електронному вигляді, організацію цілої низки творчих зустрічей та презентацій.

Соціокультурна діяльність бібліотеки, яка передбачає проведення різноманітних культурно-мистецьких, просвітницьких, масових заходів, здійснення багатопланової виставкової діяльності, з одного боку, є традиційним напрямом її роботи, з іншого, отримує нові вектори розвитку з огляду на нинішню соціально-політичну ситуацію в країні. Посилюється значення та відповідно підвищуються вимоги до якості донесення до суспільства того «сміслового навантаження, комплексу ідей і уявлень, за допомогою якого бібліотека як актор соціокомунікативного процесу бере участь у поясненні та конструюванні інформаційної реальності» [6, с. 15]. На державному рівні пріоритети цього конструювання визначені досить чітко [1–4 та ін.], відповідні орієнтири для діяльності бібліотек України дає Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотеки в умовах кризи» (2015) [9]. Розробники Маніфесту зазначають, що криза в українському суспільстві зачепила усі, без винятку, сфери життя, торкнулася кожного громадянина і мешканця України. Але, водночас, криза створює можливості для змін, інновацій, вимагає їх невідкладного впровадження, швидкого і гнучкого реагування. У Маніфесті підкреслюється цінність бібліотек в умовах кризи як центру громади та території єдності, як майданчика для комунікації і соціального діалогу представників влади і громади, що слугує відновленню довіри до влади, організатора доступу до достовірних джерел інформації, платформи для технологічної та медіа грамотності, підвищення медійної культури. Наголошується, що бібліотека зберігає і популяризує культурно-історичну спадщину країни, регіону, місцевої громади як основу національно-патріотичного розвитку особистості. Цінністю бібліотеки є її індивідуальний підхід до користувача, увага до соціально вразливих категорій населення, людей з особливими потребами. Бібліотека – територія безпеки, психологічного та фізичного комфорту. Вона надає підтримку у вирішенні життєво важливих питань внутрішньо переміщеним особам, учасникам антитерористичної операції та їхнім сім'ям, сприяє волонтерському руху, благодійництву. У програмі дій бібліотек в умовах кризи, окрім інших надзвичайно важливих позицій, зазначено, що бібліотека має надавати підтримку

внутрішньо переміщеним особам, учасникам анти-терористичної операції, їхнім сім'ям, створюючи тематичні сторінки з актуальною інформацією на своїх веб-ресурсах, співпрацюючи з центрами соціальної допомоги. Бібліотекарі повинні підтримувати та організовувати благодійні акції, створювати міні-бібліотечки для військових частин, відвідувати госпіталі; бібліотека має бути активною у формуванні медіаграмотності населення, спонукати користувачів до критичного мислення та ефективного використання усіх видів інформації, протистояти ворожій інформаційній експансії, рекомендувати авторитетні та офіційні джерела інформації, забезпечувати повноту і неупередженість інформації, створювати і підтримувати об'єктивне медійне середовище в Україні.

Список використаних джерел

1. Про День Гідності та Свободи : указ Президента України № 872/2014 від 13. 11. 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/872/2014/>. – Назва з екрана.
2. Про День Соборності України : указ Президента України № 871/2014 від 13.11.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/871/2014/>. – Назва з екрана.
3. Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні : указ Президента України № 69/2015 від 11. 02. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/69/2015/>. – Назва з екрана.
4. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та Методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах : наказ Міністерства освіти і науки від 16 червня 2015 року № 641 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068>. – Назва з екрана.
5. Проблеми суспільної безпеки в процесі розвитку соціальних мереж : монографія / В. Попик (кер. проекту), В. Горюхов, О. Онищенко та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2015. – С. 158–183.
6. Гранчак Т. Соціокультурний дискурс російських національних бібліотек як джерело визначення пріоритетних маркерів національної пам'яті / Тетяна Гранчак // Бібліотечний вісник. – 2015. – № 4 (228). – С. 14–22.
7. Гранчак Т. Україна і Друга світова війна: підходи до осмислення і представлення у соціокультурному дискурсі вітчизняних національних бібліотек / Тетяна Гранчак // Бібліотечний вісник. – 2015. – № 5 (229). – С. 22–27.
8. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / авт.-упоряд., О. М. Бруй, О. В. Воскобойникова-Гузева, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – К. : УБА, 2015. – 57 с.
9. Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотеки в умовах кризи», прийнятий Президією УБА 7 липня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ula.org.ua/ua/252-dokumenti/dokumenti-uba>. – Назва з екрана.
10. Про реалізацію проекту «Бібліотеки як центри підтримки громадян в умовах воєнної загрози: робота з внутрішньо переміщеними особами» : наказ Міністерства культури України від 18 вересня 2014 року № 773 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/371947.jsessionid=E48C9AF8B276709C2E3BFA9AAFFFD516.app2>. – Назва з екрана.
11. Про реалізацію Всеукраїнської акції «Бібліотека українського воїна» : наказ Міністерства культури України від 18 березня 2015 року № 107 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.org/storage/files/MCU.pdf>. – Назва з екрана.

Стаття надійшла до редакції 24.01.2016 р.

UDC 021.1(477):004.7

Olena Voskoboinikova-Huzieva,

Doctor of Social Communications, Head of the department of Vernadsky National Library of Ukraine

THE SOCIO-COMMUNICATION ACTIVITIES OF LIBRARIES OF UKRAINE IN LATEST CONDITIONS

The article is devoted results of analysis socio-cultural events of library of Ukraine (2014–2016). The author draws focus on addressing major historical events and nationally-patriotic education.

Keywords: library of Ukraine, socio-communication activities, socio-cultural events, nationally-patriotic education.

УДК 021.1(477):004.7

Елена Воскобойникова-Гузева,

д-р наук по социальным коммуникациям, зав. отделом Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

СОЦИОКОМУНИКАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ БИБЛИОТЕК УКРАИНЫ В НОВЕЙШИХ УСЛОВИЯХ

В статье представлены результаты анализа социокультурных мероприятий 2014 – начала 2016 гг., которые проводились в библиотеках Украины. Особенное внимание автор обращает на мероприятия по освещению важных исторических событий для украинского народа и его государственности, нацеленных на усиление национально-патриотического воспитания. Сделан вывод, что за счет представления разнообразной информации о таких мероприятиях на сайтах библиотек и в социальных сетях создается особенный срез национального информационного пространства, который транслирует миру позицию государства и отдельного гражданина относительно новейших исторических событий в Украине.

Ключевые слова: библиотеки Украины, социокоммуникационная деятельность, социокультурные мероприятия, национально-патриотическое воспитание.